
ŽIVOTNÍ JUBILEA

Životní jubileum profesora MUDr. Hvězdoslava Stefana, CSc.

Významné životní jubileum si v těchto dnech připomíná pan plk. v. v. prof. MUDr. Hvězdoslav Stefan, CSc., uznávaný odborník v oborech urologie a dětská chirurgie, emeritní profesor Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové, nepřehlédnutelná osobnost hradecké medicíny i veřejného života.

Světlo světa poprvé spatřil v Hradci Králové dne 14. března 1920. Stal se nejmladším přírůstkem do zdejší známé vlastenecké rodiny. Jeho otec MUDr. Libor Stefan byl generálem zdravotnictva československé armády a demokratickým zásadám 1. československé republiky zůstali věrni i jeho synové. Aktivně se zapojili do protifašistického odboje. Přinesli oběť nejvyšší: npor. Benignus Stefan padl 8. 3. 1943 jako pilot 313. čsl. stíhací perutě RAF v bojích nad Francií. Ivan Stefan, student techniky, se dostal do čsl. zahraniční jednotky ve Francii. Byl opakovaně zajat, z prvního zajetí se mu podařilo uprchnout, podruhé byl v Norimberku odsouzen a 12. října 1943 v Mnichově popraven. Jejich památku dnes připomíná kromě malého pomníku u nádraží Hradec Králové-Slezské Předměstí i ulice Bratři Štefanů, jedna z důležitých hradeckých tepen (záměna počátečního písmena S za Š v jejich příjmení je důsledkem dávné chyby při zápisu do farní evidence narozených dětí).

V zahraničním odboji byl výrazně činný i další z bratří Štefanů - Aurel. Jako lékař působil v československé jednotce v Anglii u 313. letecké perutě. Nabyl zkušenosti z plastické chirurgie, o které se po válce podělil na Chirurgické klinice Fakultní nemocnice v Hradci Králové s prof. MUDr. J. Bedrnou. V duchu rodinných tradic uvažoval o službě vojenského lékaře z povolání. Absolvoval i Vojenskou lékařskou školu v Praze. Pod vlivem vnitropolitického poválečného vývoje se však vrátil zpět do Anglie.

Do odbojové činnosti se zapojil i Hvězdoslav Stefan, tehdy gymnaziální student. K devatenáctým narozeninám dostal smutný dar - konec čsl. státnosti, okupaci Čech a Moravy. Podílel se na činnosti organizace Obrana národa, působil při distribuci a ukrývání zbraní po čsl. armádě. V roce 1941 se pokusil dostat k čsl. zahraničním jednotkám. Jeho záměr skončil u břehu Rýna na německo-švýcarské hranici. Rok byl držen ve vyšetřovací vazbě ve Feldkirchu a 2. 6. 1942 vynesl Lidový soud v Norimberku ortel - 15 let káznice za velezrádné pokusy a napomáhání nepřátelům „říše“. Vězněn byl v bayreuthské trestnici, kam mu mimo jiné jeho žaláři neopomněli doručit úmrtní list popraveného bratra Ivana.

Po válce Hvězdoslav Stefan vystudoval medicínu. Promoval v roce 1949. Krátce působil na chirurgii a ORL oddělení nemocnice v Kolíně. V roce 1952 nastoupil do Hradce Králové. Byl přijat na Chirurgickou kliniku tehdejší Vojenské lékařské akademie. Aktivoval a důstojníkem vojenské zdravotnické služby byl až do zrušení VLA JEvP v roce 1958, kdy její klinická nemocnice na základě delimitace přešla k 1. září pod resort ministerstva zdravotnictví a počty nástupního útvaru - Vojenského lékařského výzkumného a doškolovacího ústavu JEP - byly redukovány.

Etapa působení MUDr. Stefana ve VLA JEvP je úzce spjata i s historií Vojenských zdravotnických listů. Byl jejich častým, všestranně orientovaným a erudovaným přispěvatelem.

Hvězdoslav Stefan je nejmladším žákem proslulého prof. MUDr. Jana Bedrny. Pod jeho vedením se

seznámil s širokou problematikou nejen chirurgie, ale i urologie - oboru, v němž dosáhl později mimořádných úspěchů. Věnoval se i dětské chirurgii. V roce 1960 byl ustanoven ordinářem a později primářem nově zřízeného oddělení dětské chirurgie Fakultní nemocnice v Hradci Králové. V roce 1969 se habilitoval pro obor chirurgie a jen politické klima a tehdejší podmíněná hlediska byla příčinou, že zaslouženého jmenování profesorem Univerzity Karlovy se mu dostalo až po roce 1989.

Jeho odborný profil a úroveň, operatérská zručnost, ale i řídící schopnosti vytvořily pevné zázemí, které umožnilo, že se v roce 1982 oddělení dětské chirurgie osamostatnilo. Profesor Stefan přivedl toto pracoviště na úroveň velice oceňovanou nejen doma, ale i v zahraničí. Dnes pan profesor pracuje na Urologické klinice Fakultní nemocnice v Hradci Králové. Na tomto místě je nutné konstatovat, že zhodnocení medicínského a vědeckého profilu pana profesora by vyžadovalo samostatnou studii zasvěceného odborníka. Pro nejširší veřejnost alespoň připomínáme, že jedním z jeho odborných triumfů bylo vedení operačního týmu, který v roce 1980 uskutečnil v hradecké Fakultní nemocnici oddělení východočeských siamských dvojčat.

Jeho vysoké odborné renomé se odráží i v počtech řady lékařských společností: čestný člen České lékařské společnosti J. E. Purkyně, čestný člen společnosti dětské chirurgie (české a polské), čestný člen České urologické společnosti, volený zámořský člen Britské pediatricko-chirurgické společnosti (British Association of Paediatric Surgeons - BAPS).

Rozsáhlý by byl výčet výsledků jeho publikační a přednáškové činnosti. Jen odborných statí a článků publikoval více než 150. O jeho odborné výši, vzdělanosti a přehledu svědčí i nevšední a vysoce erudovaný zájem o dějiny medicíny. Publikoval v tomto oboru více než 30 prací a příspěvků.

Je nesnadné zachytit jednotlivé stránky profesionálních a životních aktivit pana profesora Stefana. Patří k nim určité aktivní práce v Českém svazu bojovníků za svobodu (nositel Československého válečného kříže 1939 a vojenské medaile Za zásluhy I. stupně), ale i záliba v myslivosti.

Vážený pane profesore, řadíme se do dlouhého zástupu gratulantů, Vašich nejbližších, kolegů, přátel a pacientů - především dětských, kteří Vás přijdou u příležitosti 80. narozenin pozdravit. Gratulujeme a přejeme Vám hodně zdraví, neutuchající životní vitalitu a ještě řadu spokojených chvil nad úspěchy dosaženými ve všech oblastech Vašich aktivit.

Doc. PhDr. František Dohnal, CSc.

